

תשרי תש"ף
אוקטובר 2019

מקלט רדיו ת"ג S-38 מאת: אל"ם (בדימוס) דניאל רוזן

מבוא

מקלט ת"ג S-38 היה מקלט רדיו אזרחי שנרכש בארה"ב ושימש את שירות הקשר במלחמת העצמאות. בדו"ח של ראש שירות הקשר יעקב ינאי מינואר 1948 לרמטכ"ל מוצגת חלוקה של 31 מקלטים מסוג זה, שהופעלו בתחנות נייחות יחד עם מק-18 (מזוודות עם משדר בתדר בר שינוי).¹ בדו"ח נוסף מנובמבר 1949 מוצג מצאי של 81 מקלטים מסוג זה.²

לאחרונה הוספנו לאוסף העמותה מקלט כזה, שנמצא ביריד אספנים בבאר יעקב באוקטובר 2019. המקלט, שיוצר בידי חברת Hallicrafters בארה"ב³ בשנת 1947, הוא בעל שש שפופרות, מוזן מז"ח או ז"י 110 וולט (צריכת הספק של כ-30 ווט), ובנוי בקופסת מתכת בסגנון ייחודי.

מבנה המקלט

מקלט הרדיו S-38 שיצא לשוק בשנת 1946 הוא מקלט ת"ג פשוט בעלות נמוכה, שביצועיו היו טובים יחסית. המקלט היה רגיש ויציב. המקלט פעל בתחום התדרים 0.54 עד 32 מה"ץ, באת"ן (AM) ומורס (CW). למכשיר היו שתי חוגות: אחת לכיוון גס ושנייה לכיוון עדין (Band Spread).

המקלט היה פופולרי ויוצר בכמויות גדולות, בדגמים שהשתפרו מדי כמה שנים,⁴ עד שנת 1961.

¹ ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון 39-481/1949.

² ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון 109-108/1952.

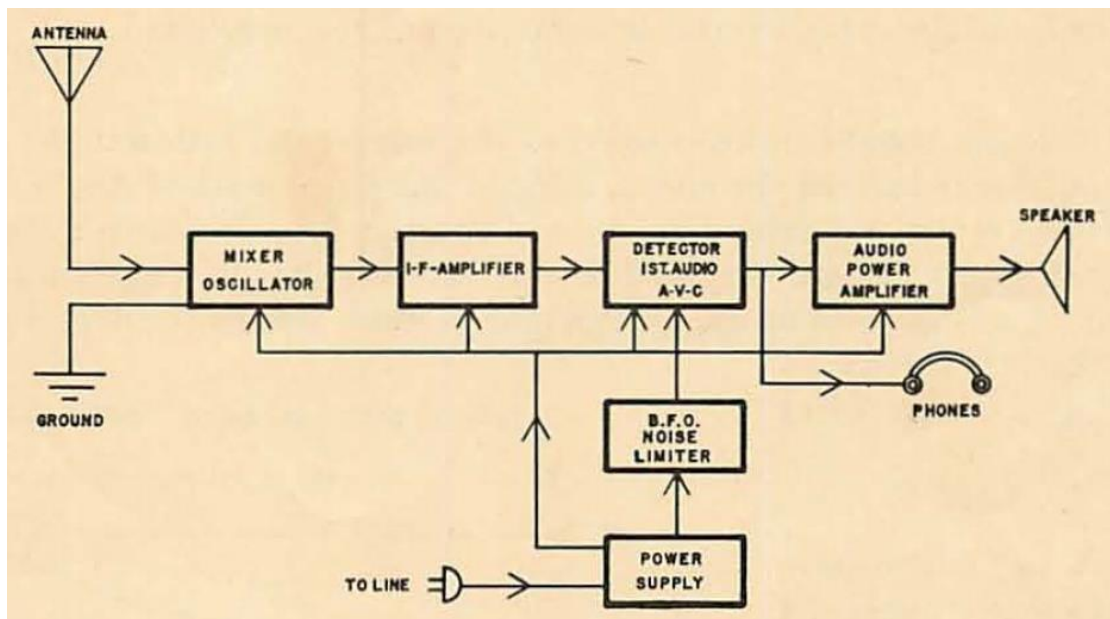
³ החברה נוסדה בשיקגו, ארה"ב, בשנת 1932. בתחילת דרכה פעלה החברה כיצרן עבור מותגים אחרים, ובשנת 1935 יצאה לשוק עם מקלט תקשורת ת"ג מקורי שפותח על ידה, והצלחה ליצור קו מקלטי תקשורת פופולרי. בתקופת מלחמת העולם השנייה נרתמה החברה למאמץ המלחמתי, וייצרה מגוון רחב של ציוד קשר, כולל TRC-1 (בצה"ל כונה מק-1) ואת משדר הת"ג BC-610 (בהספק שידור של 400 ווט), שסופק על ידה כמוצר עצמאי (להתקנות נייחות) או, יחד עם שני מקלטים BC-312/BC-348, בתק"ש (תיבת קשר על משאית 6X6), SCR-299/SCR-399, תק"ש עוצמה גבוהה לת"ג (מורס ואת"ן), שהיה מכשיר הת"ג בעוצמה גבוהה העיקרי בשירות צבא ארה"ב. בתום מלחמת העולם עברה החברה לייצר מוצרי צריכה: מקלטי רדיו ומקלטי טלוויזיה. בתקופת המלחמה הקרה פיתחה החברה ערוצי תקשורת לטילים וציוד לוחמה אלקטרונית ובשנת 1966 נרכשה בידי תאגיד Northrop. התחרות העזה מצד חברות יפניות הביאה לכך שהחברה סגרה את קו המוצרים האזרחיים בתחילת שנות השבעים. בשיא פעילותה העסיקה החברה 2,500 עובדים.

⁴ בשנת 1948 יצא לשוק דגם משופר, S-38A, בו לא הייתה שפופרת מיוחדת ל-BFO, וקליטת מורס התבצעה על ידי משוב בדרגת התב"ם. בהמשך יוצרו דגמים נוספים: S-38B, S-38C, S-38D ו-S-38E. דגמים E ו-D היו עם חוגות בצורת סרגל במקום החוגות העגולות.

במקלט היו שש שפופרות: מתנד וערבול 12SA7, מגבר תב"ם (תדר ביניים) 12SK7 בתדר 455 קה"ץ, גלאי 12SQ7, מגבר שמע 35L6, מתנד פעימה (Beat Frequency Oscillator - BFO) שיצר אות בתדר 455 קה"ץ לקליטת מורס ומגבל רעש 12SQ7 ומיישר זרם 35Z5.

מקלט רדיו S-38
אוסף העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב

מקלט S-38 : מרשם מלבנים
מקור: חוברת היצרן

ספק הכוח של המכשיר היה ללא שנאי. כל ההסקות (Filaments) של השופרות היו מחוברות בטור. המקלט נועד לעבודה במתח הזנה של 110 וולט, ובשירות הקשר נהגו לחברו למתח 220 וולט עם שנאי.

מקלט S-38 בפעולה, המערכה בנגב, חטיבת יפתח – הגדוד השלישי, 1948

האלחוטן: יהודה גורן
באדיבות אוצר תמונות הפלמ"ח, 4778

לוט: (א) פרסומת למקלט; (ב) מרשם חשמלי של המקלט

דניאל רוזן

FIRST OF A LONG LINE . . .

Model S-38

Four tuning bands, 540 kc to 32 Mc, CW pitch control adjustable from front panel, automatic noise limiter, self contained PM dynamic speaker, "Airo-dized" steel grille are some of the attractive features . . . **\$39.50**

Model S-40

Finest performance ever presented in the popular price field. 540 kc to 43 Mc, RF section uses permeability adjusted "micro-set" inductances. A. N. L., temperature compensated RF oscillator, beat frequency oscillator, separate RF and AF gain controls **\$79.50**

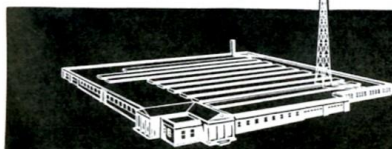
WORTH WAITING FOR

Due to industry-wide circumstances Hallicrafters production and distribution of new models is necessarily running far behind the demand.

Radio components are difficult to obtain. Production has been especially slow on components of the high quality and precise design needed for completing Hallicrafters high frequency circuits.

Models S-38 and S-40 are only the beginning. When parts become available Hallicrafters will have many more bigger and better sets. The S-38 and the S-40 are still not available in quantity but production on these new models is improving. Just as soon as humanly possible, Hallicrafters will have ready for you the equipment you want at the price you want to pay.

COPYRIGHT 1946 THE HALLICRAFTERS CO.

hallicrafters RADIO

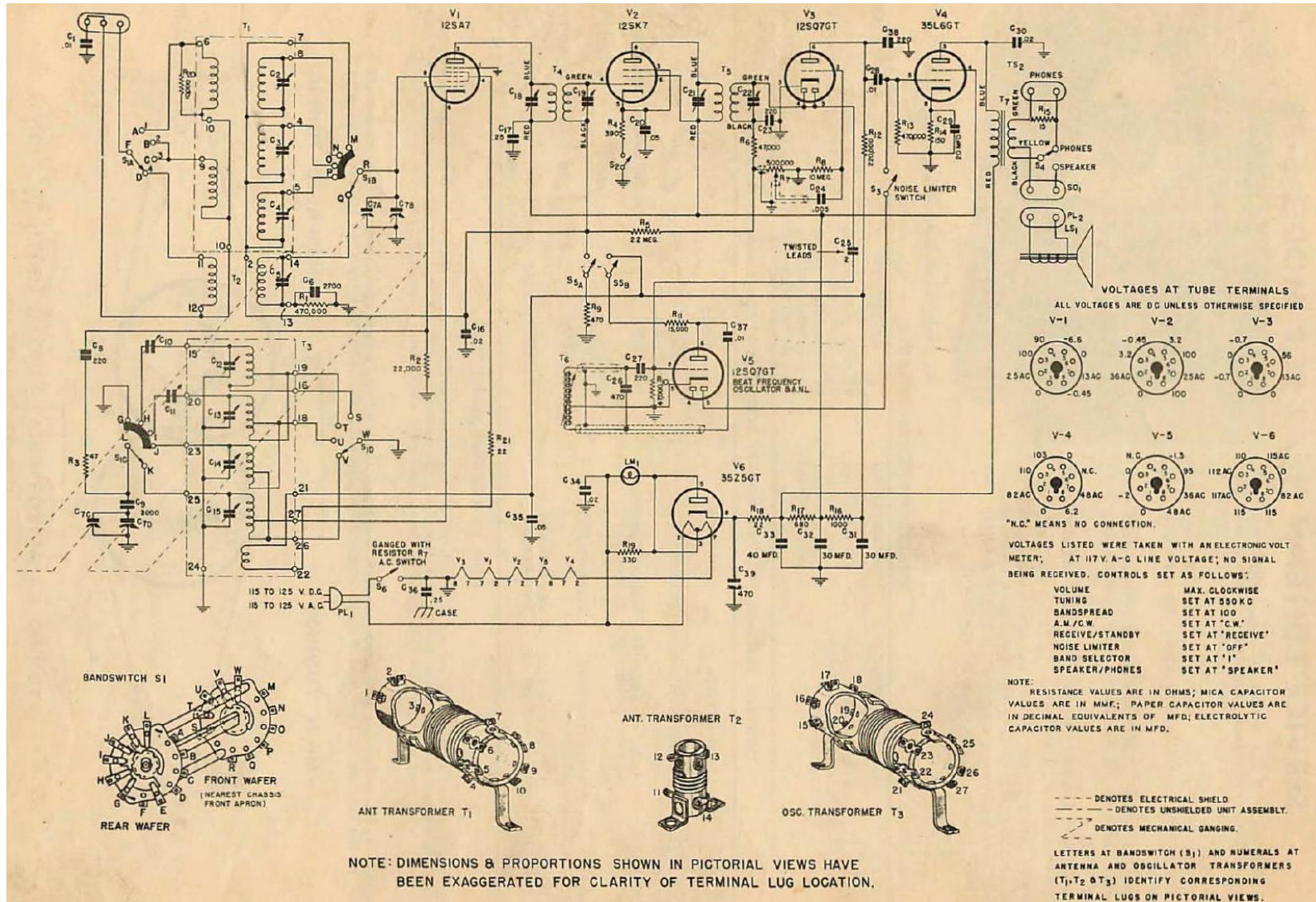
THE HALLICRAFTERS CO., MANUFACTURERS OF RADIO AND ELECTRONIC EQUIPMENT, CHICAGO 16, U. S. A.

September, 1946

5

פרסומת למקלטי Hallicrafters, ספטמבר 1946

מקלט S-38, המקלט במחיר הנמוך יותר, עלה אז 39.5 דולר. בפרסומת ממרץ 1947 מחירו עלה ל-47.5 דולר
מקור: Radio News, September 1946

תרשים חשמלי של המקלט

מקור: חוברת היצרן